

TÜRMÖB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2024/3. DÖNEM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVI

MUHASEBE DENETİMİ SINAVI SORULARI

30 Kasım 2024 - Cumartesi 09.00-10.30

- Uyarı!**
- [1] Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.
 - [2] Cevap kağıdı üzerine, “not talep eden ifadeler” veya “cevap dışında herhangi bir şey” yazılması yasaktır. Bu kurala aykırı davranan adayların kağıtları değerlendirme dışı bırakılacaktır.
 - [3] Sınav soruları 26/11/2024 Tarihli mer’i mevzuata göre hazırlanmıştır.

SORULAR

SORU 1. BDS 200’e göre Mesleki Muhakeme (Yargı) ne demektir? Hangi durumlarda kullanılır? (35 Puan)

SORU 2. Bağımsız Denetim Yönetmeliği kapsamında KGK tarafından denetim kuruluşları ve denetçilerin incelenmesi ve denetlenmeler neticesinde 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye, Türk Ticaret Kanununda yer alan denetime ilişkin hükümlere ve Kurum düzenlemelerine aykırı hareket ettikleri tespit edilenlere hangi yaptırımlar uygulanır? İçeriklerini de birer cümleyle ifade edecek şekilde belirtiniz. (35 puan)

SORU 3. KGK Bağımsız Denetim Yönetmeliğine göre;

- a) Denetim sözleşmesi, denetim kuruluşu veya denetimi üstlenen bağımsız denetçi seçildikten ne kadar süre sonra imzalanır?
- b) Hangi hallerde denetim görevi, denetimi üstlenenden geri alınabilir?
- c) Hangi hallerde denetimi üstlenenler denetim sözleşmesini feshedebilirler?

(Toplam 30 puan)

2024/3. DÖNEM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK
MUHASEBE DENETİMİ SINAV SORULARININ **CEVAPLARI**
30 Kasım 2024 – Cumartesi, 09.00-10.30

SORU 1. BDS 200 e göre Mesleki Muhakeme(Yargı) ne demektir? Hangi durumlarda kullanılır? (35 PUAN)

CEVAP 1

Mesleki muhakeme: **Denetimin yürütülmesi** sırasında mevcut olan şartlara uygun olarak atılacak adımlara yönelik bilgiye dayalı kararlar alınırken; mevzuat, BDS'ler, muhasebe standartları ve etik standartlar çerçevesinde, sahip olunan eğitim, bilgi ve deneyimin kullanılmasıdır.

Denetçi, finansal tabloların denetiminin **planlanması ve yürütülmesinde mesleki muhakemesini kullanır.** Mesleki muhakeme özellikle aşağıdaki hususlara ilişkin karar alınmasında gereklidir:

- **Önemlilik ve denetim riski,**
- **BDS hükümlerinin yerine getirilmesi ve denetim kanıtı toplanması için uygulanacak denetim prosedürlerinin niteliği, zamanlaması ve kapsamı,**
- **Yeterli ve uygun denetim kanıtı toplanıp toplanmadığının ve BDS'lerin amaçlarına ve dolayısıyla denetçinin genel amaçlarına ulaşmak için daha fazla denetim kanıtı toplamaya ihtiyaç olup olmadığının değerlendirilmesi,**
- **Finansal raporlama çerçevesinin uygulanmasında işletme yönetimi tarafından yapılan muhakemelerin değerlendirilmesi,**
- **Elde edilen denetim kanıtına dayanarak sonuçlara ulaşılması (örneğin, finansal tabloların hazırlanmasında yönetim tarafından yapılan tahminlerin makul olup olmadığının değerlendirilmesi).**

Bir denetçiden beklenen mesleki muhakemenin ayırt edici özelliği, bu muhakemenin, makul yargılara varmak için gerekli yetkinliği sağlayan **eğitim, bilgi ve deneyime sahip bir denetçi tarafından yapılmış olmasıdır.**

Herhangi bir durumda mesleki muhakemenin kullanılması, denetçi tarafından bilinen durum ve gerçeklere bağlıdır. Denetim sırasında ortaya çıkan zor veya ihtilaflı konularda, örneğin, denetim ekibinin hem kendi içinde hem de şirket içi veya dışındaki uygun seviyedeki diğer taraflarla istişare yapılması, denetçinin bilgiye dayalı ve makul yargılara varmasına yardımcı olur.

Mesleki muhakeme, varılan yargının;

– Denetim ve muhasebe ilkelerinyetkin bir şekilde uygulanmış olduğunu yansıtıp yansıtmadığı veDenetim ve muhasebe ilkelerinin yetkin bir şekilde uygulanmış olduğunu yansıtıp yansıtmadığı ve BDS 220 (Revize), 35 inci paragraf 20 – Denetçi raporu tarihine kadar denetçi tarafından bilinen durum ve gerçekler ışığında uygun olup olmadığı ve tutarlı olup olmadığı, esas alınarak icra edilebilir.

Mesleki muhakemenin denetim boyunca kullanılması ve uygun bir biçimde belgelendirilmesi gerekir. Bu çerçevede denetçinin çalışma kâğıtlarını, denetim sırasında ortaya çıkan önemli hususlarla ilgili sonuçlara ulaşırken vardığı önemli mesleki yargıları, söz konusu denetimle hiçbir bağlantısı bulunmayan tecrübeli bir denetçinin anlayabilmesine olanak sağlayacak şekilde hazırlaması gerekir.

Mesleki muhakeme, denetime ilişkin durum ve gerçeklerle veya yeterli ve uygun denetim kanıtıyla desteklenmeyen kararların gerekçesi olarak kullanılamaz.

SORU 2. Bağımsız Denetim Yönetmeliği kapsamında KGK tarafından denetim kuruluşları ve denetçilerin incelenmesi ve denetlenmeler neticesinde 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye, Türk Ticaret Kanununda yer alan denetime ilişkin hükümlere ve Kurum düzenlemelerine aykırı hareket ettikleri tespit edilenlere hangi yaptırımlar uygulanır? İçeriklerini de birer cümleyle ifade edecek şekilde belirtiniz. (35 puan)

CEVAP 2

660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye, Türk Ticaret Kanununda yer alan denetime ilişkin hükümlere ve Kurum düzenlemelerine aykırı hareket ettikleri tespit edilenlere, aykırılıkların mahiyetine bağlı olarak **Kurul kararıyla;**

- a) ikaz,
- b) uyarı,
- c) faaliyetin kısıtlanması,
- d) faaliyet izninin askıya alınması ve
- e) faaliyet izninin iptali yaptırımları uygulanır.
- f) İdari para cezası

Yaptırımların içeriği aşağıda belirtilen şekildedir:

a) İkaz, mevzuata aykırılıkları nedeniyle faaliyetlerinde daha dikkatli davranması gerektiği hususunun denetim kuruluşları ve denetçilere bildirilmesidir.

b) Uyarı, faaliyetlerinde düzeltilmesi gereken mevzuata aykırılıkların bulunduğu hususunun denetim kuruluşları ve denetçilere bildirilmesidir.

c) Faaliyetin kısıtlanması, denetim kuruluşlarının yetkili oldukları alanların, denetim üstlenenlerin üstlenebilecekleri denetimlerin, sorumlu denetçilerin sorumlu denetçilik görevlerinin belirlenen süreyle sınırlandırılmasıdır.

d) Faaliyet izninin askıya alınması, denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinlerinin belirlenen süreyle askıya alınmasıdır.

e) Faaliyet izninin iptali, denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinlerinin süresiz olarak iptaledilmesidir.

f) İdari Para Cezası: 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca **idari para cezası yaptırımına** karar verilir. Yukarıda belirtilen idari yaptırımlara karar verilmiş olması, ayrıca idari para cezasına karar verilmesine engel teşkilmez.

YUKARIDAKİ CEVAPLAR ASIL SORUNUN CEVABI OLARAK YETERLİDİR.

ANCAK SORULMADIĞI HALDE AŞAĞIDAKİ CEZA KAPSAMLARI HAKKINDA EK BİLGİ de GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMUŞTUR.

İKAZ YAPTIRIMI UYGULANAN HALLER

Aşağıda belirtilen aykırılıklarda ikaz yaptırımı uygulanır:

- a) Denetimlerde uyarı yaptırımı gerektirmeyecek biçimde TDS'ye aykırı hareket edilmesi.
- b) denetçiler ve denetime katılanlardan, her birdenetimden önce ve her halükarda yılda en az bir kez, bağımsızlık, tarafsızlık ve sır saklamayla ilgili yazılı taahhüdün alınmamış olması ve veya böyle bir durumun var olması halinde yapılması gereken yazılı bildirimin yapılmaması
- c) diğer ilgilimevzuatta ikaz yaptırımını gerektiren benzer durumların tespit edilmesi.

UYARI YAPTIRIMI UYGULANAN HALLER

- a) Denetim faaliyetinin, fiilin ağırlığına göre daha ağır bir yaptırım gerektirmeyen şekilde, TDS'ye aykırı olarak yürütülmesi.
- b) Bağımsızlığı tehdit eden hususlara ilişkin gerekli önlemlerin alınmaması ve bunlara ilişkin değerlendirmelerin kayda geçirilmemesi.
- c) Kalite yönetim sisteminin tasarlanmaması, uygulanmaması veya etkin bir şekilde işletilmemesi.
- ç) sürekli eğitim programlarını tamamlamayanların denetçi olarak faaliyet göstermesi veya denetim ekiplerinde görevlendirilmesi.
- d) Denetim sözleşmesi ile ilgili uyulması gereken hükümlerine aykırı hareket edilmesi.
- e) meslekisorumluluk sigortasının yaptırılmaması.
- f) saklama hükümlerine aykırı hareket edilmesi veya mezkur hükümlerde belirtilen ibraz yükümlülüklerinin süresinde yerine getirilmemesi.
- g) şeffaflık raporunun hazırlanmaması, zamanında Kuruma bildirilmemesi veya yayımlanmaması.
- ğ) Türk Ticaret Kanunundan kaynaklanan yükümlülüklerle ilgili hükümlere aykırı hareket edilmesi.
- h) Kuruma yapılacak bildirimlerin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi.
- ı) Kurumca belirlenen ücret tarifesine uyulmaması.
- i) Denetim raporlarının süresi içerisinde tamamlanarak ilgili yerlere teslim edilmemesi.
- j) B diğer ilgilimevzuatta uyarı yaptırımını gerektiren benzer durumların tespit edilmesi.

FAALİYETİN KISITLANMASI UYGULANAN HALLER

Aşağıda belirtilen aykırılıklarda bulunulduğunun tespit edilmesi halinde, denetim kuruluşlarına ve denetçilere fiilin ağırlığı dikkate alınarak, iki yılı geçmemek üzere Kurul kararıyla belirlenen süreyle faaliyetin kısıtlanması yaptırımı uygulanır:

- a) Denetim faaliyetinin, fiilin ağırlığına göre faaliyet izninin askıya alınmasını gerektirmeyen şekilde, TDS'ye aykırı olarak yürütülmesi.
- b) reklam yasağına uyulmaması.
- c) haksız rekabet hükümlerine aykırı hareket edilmesi.

ç) diğer ilgilimevzuatta faaliyetin kısıtlanması yaptırımını gerektiren benzer durumların tespit edilmesi.

Faaliyetin kısıtlanması yaptırımı; denetim ekiplerinde sorumlu denetçi olarak görev alınmasının, denetim faaliyetinde bulunulabilecek denetim alanı yetkisinin veya belirlenen ölçütleri haiz işletmelerin denetimlerinin üstlenilmesinin kısıtlanması şeklinde uygulanır. Denetimi üstlenilemeyecek işletmelerin belirlenmesi, işletmelerin; faaliyet alanları, büyüklükleri, uyguladıkları finansal raporlama çerçeveleri ölçütlerinden bir veya birden fazlası esas alınarak yapılır.

FAALİYET İZNİNİ ASKIYA ALMA YAPTIRIMI UYGULANAN HALLER

Aşağıda belirtilen aykırılıklarda bulunulduğunun tespit edilmesi halinde, denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinleri fiilin ağırlığı dikkate alınarak, iki yılı geçmemek üzere Kurul kararıyla belirlenen süreyle askıya alınır:

- b) TDS çerçevesinde gerekli mesleki özen ve titizlik gösterilmeksizin gerçeğe aykırı görüş bildirilmesi.
- c) Yapılan denetim çalışmalarında, TDS çerçevesinde dürüstlük, tarafsızlık, bağımsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, sır saklama, mesleğe uygun davranış ve diğer etik ilkelere uyulmaması, kaliteli ve güvenilir denetimler gerçekleştirilmemesi.
- ç) denetim yetkilendirmesi hükümlerine aykırı davranılması,
- d) bağımsız denetim, vergi denetimi tasdik ve vergi danışmanlığı hizmeti dışında yönetim danışmanlığı hizmetleri verilmiş olması.
- e) denetim kısıtlamalarına riayet edilmemesi.
- f) denetim ekiplerinde aranan koşullara aykırı davranılması.
- g) görevlendirilmesi uygun görülenler dışında sorumlu denetçi görevlendirilmesi,
- ğ) ibraz yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi,
- h) Mevzuatta faaliyet izinlerini askıya almayı gerektiren diğer durumların tespit edilmesi.

FAALİYET İZNİNİN IPTALI YAPTIRIMI UYGULANAN HALLER

Aşağıda belirtilen aykırılıklarda bulunulduğunun tespit edilmesi halinde, denetim kuruluşlarının veya denetçilerin faaliyet izinleri Kurul kararıyla süresiz olarak iptaledilir:

- a) Faaliyet izninin askıya alınmasını gerektiren fiilin, yaptırımın kesinleşmesinden itibaren iki yıl içinde tekrerrü veya bu süre içinde faaliyet iznini askıya almayı gerektiren farklı fiillerin üçüncü defa işlenmesi.

- b) Yetki belgesinin kasten yanlış veya yanıltıcı beyanlarda bulunmak suretiyle ya da hukuka aykırı diğer yollarla alınması.
- c) Yetkilendirme şartlarının taşınmadığının sonradan anlaşılması veya şartların sonradan kaybedilmesi.
- ç) açıklanacak görüş yazılarında kasıtlı olarak; olumlu görüş bildirilmesi gerekirken olumsuz, olumsuz görüş bildirilmesi gerekirken olumlu, görüş bildirmekten kaçınılması gerekirken olumlu görüş bildirilmesi.
- d) Denetime olan güveni sarsacak veya denetimi geçersiz kılacak derecede bağımsızlığın ve tarafsızlığın kaybedilmiş olması.
- e) Hakkında faaliyet iznini askıya alma kararı verilenler bu süre içinde, faaliyet izninin iptali kararı verilenler iptal kararı sonrasında; denetim faaliyeti durdurulanlar ise durdurma kararı devam ettiği süre içinde yeni sözleşme yapamazlar ve denetimlerde görev alamazlar. Faaliyet izni kısıtlananlar ise kısıtlama kararına aykırı hareket edemezler. Ancak, bunların devam eden denetim işlerinin tamamlanmasıyla sınırlı olarak faaliyetlerinin devamına Kurul tarafından karar verilebilir hükmüne aykırı hareket edilmesi.
- f) Faaliyet izinlerinin iptalini gerektiren mevzuata aykırı diğer durumların tespit edilmesi.

SORU 3. KGK Bağımsız Denetim Yönetmeliğine göre

- a) Denetim sözleşmesi, denetim kuruluşu veya denetimi üstlenen bağımsız denetçi seçildikten ne kadar süre sonra imzalanır?
- b) Hangi hallerde denetim görevi, denetimi üstlenenden geri alınabilir?
- c) Hangi hallerde denetimi üstlenenler denetim sözleşmesini feshedebilirler? (30 Puan)

CEVAP 3

- a) Denetim sözleşmesi, Türk Ticaret Kanunu uyarınca denetim kuruluşu veya denetim üstlenen bağımsız denetçinin seçildiği hesap dönemi için, denetim kuruluşu veya denetim üstlenen **bağımsız denetçinin seçiminden itibaren en geç 60 gün içinde yapılır**. Bu 60 günlük süre içinde, denetimi üstlenenin yazılı ihtarına rağmen denetlenen işletme sözleşme yapmaktan kaçınırsa, denetimi üstlenen durumu izleyen 10 gün içinde Kuruma bildirir.
- b) Denetimi üstlenenden denetleme görevi, sadece Türk Ticaret Kanununun 399 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında öngörüldüğü şekilde ve başka bir denetim kuruluşu veya denetim üstlenen bağımsız denetçi atanmışsa geri alınabilir.
(TTK 399/4: 4) Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi;
- Yönetim kurulunun,
 - Sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin, istemi üzerine, ilgilileri ve seçilmiş denetçiyi dinleyerek, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin **haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde, başka bir denetçi atayabilir.**)
- c) Denetimi üstlenenler, denetim sözleşmesini, sadece **haklı bir sebep varsa veya kendisine karşı görevden alınma davası açılmışsa feshedebilir**. Sözleşmenin feshedildiği ve gerekçeleri denetimi üstlenenler tarafından yazılı olarak 10 gün içerisinde Kuruma bildirilir. Sözleşmenin feshedilmesi durumunda, denetimi üstlenenlerin çalışma notlarını ve gerekli tüm bilgileri, yerine geçecek olan denetim kuruluşlarına ve denetim üstlenen bağımsız denetçilere teslim etmesiz zorunludur.